

Collège des procureurs généraux

Bruxelles, 21 janvier 2021

CIRCULAIRE N° 16/2006 DU COLLÈGE DES PROCUREURS GÉNÉRAUX PRÈS LES COURS D'APPEL

Monsieur le Procureur général,
Monsieur le Procureur fédéral,
Madame/Monsieur le Procureur du Roi,
Madame/Monsieur l'Auditeur du travail,

VERSION RÉVISÉE
21.01.2021

OBJET : Politique de constatation et de
poursuite des infractions routière
commises par des conducteurs à bord de
véhicules prioritaires et en mission

College van Procureurs- generaal

Brussel, 21 januari 2021

OMZENDBRIEF NR. 16/2006 VAN HET COLLEGE VAN PROCUREURS- GENERAAL BIJ DE HOVEN VAN BEROEP

Mijnheer de Procureur-generaal,
Mijnheer de Federale Procureur,
Mevrouw/Mijnheer de Procureur des Konings,
Mevrouw/Mijnheer de Arbeidsauditeur,

HERZIENE VERSIE
21.01.2021

BETREFT: Vaststellings- en
vervolgingsbeleid inzake
verkeersmisdrijven gepleegd door
bestuurders van prioritaire voertuigen en
voertuigen in opdracht

Cette circulaire a pour but d'uniformiser les politiques de constatation et de poursuite des infractions routières commises par des conducteurs à bord de véhicules prioritaires et en mission.

INFORMATION CONCERNANT CETTE VERSION DU TEXTE

La présente circulaire a été modifiée suite à l'entrée en vigueur le 1er octobre 2020 de la loi du 16 juillet 2020 modifiant, en ce qui concerne la circulation des véhicules prioritaires, l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique.

Cette loi, publiée au Moniteur belge pour la première fois le 1er octobre 2020, a fait l'objet d'un erratum, publié le 12 octobre 2020.

En synthèse:

- l'article 37.4 de l'arrêté royal ne prévoit plus que le véhicule prioritaire doit franchir le feu rouge après avoir marqué l'arrêt, mais il impose que le franchissement se fasse à vitesse modérée ;
- Un nouvel article 37.5 est inséré dans l'arrêté royal. Certaines catégories de conducteurs de véhicules prioritaires expressément désignées qui accomplissent une mission urgente ne sont désormais plus tenues de respecter le Code de la route, à l'exception de 10 articles ;
- Contrairement à ce qui avait été publié au Moniteur belge le 1er octobre 2020, l'article 59.13 de l'arrêté royal n'a pas été modifié.

De doelstelling van deze omzendbrief bestaat erin het vaststellings- en vervolgingsbeleid te uniformeren op gebied van verkeersinbreuken gepleegd door bestuurders van prioritaire voertuigen en voertuigen in opdracht.

INFORMATIE BETREFFENDE DEZE TEKSTVERSIE

Deze omzendbrief werd gewijzigd als gevolg van de inwerkingtreding op 1 oktober 2020 van de wet van 16 juli 2020 tot wijziging van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, wat de doorstroming van prioritaire voertuigen betreft.

Deze wet, die in het Belgisch Staatsblad van 1 oktober 2020 gepubliceerd werd, maakte het voorwerp van een erratum van 12 oktober 2020 uit.

Kort samengevat:

- In artikel 37.4 van het koninklijk besluit wordt niet langer bepaald dat het prioritaire voertuig het rode licht mag voorbijrijden na het stilstaan, maar wel dat het rode licht met een gematigde snelheid mag worden voorbijgereden;
- Een nieuw artikel 37.5 wordt ingevoegd. Bepaalde uitdrukkelijk gedefinieerde categorieën van bestuurders van prioritaire voertuigen die een dringende opdracht uitvoeren, hoeven voortaan de wegverkeerswet niet meer na te leven, met uitzondering van 10 artikelen.
- In tegenstelling tot wat in het Belgisch Staatsblad van 1 oktober 2020 gepubliceerd werd, werd artikel 59.13 van het koninklijk besluit niet gewijzigd.

1. DISPOSITIONS REGLEMENTAIRES DE REFERENCE

1.1. L'article 59.12 de l'arrêté royal du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière et de l'usage de la voie publique (ci-après dénommé « l'arrêté royal ») énonce que « les dispositions de l'article 7.1 ne sont pas applicables au personnel de la gendarmerie, de la police et des douanes lorsque leur mission le justifie ».

L'adoption de cette disposition visait exclusivement à permettre à ces services d'installer des obstacles sur la voie publique tels que des herses, des barrières Nadar, etc.

La modification et la renumérotation de l'article 7 par l'arrêté royal du 4 avril 2003 à la suite de l'introduction d'une nouvelle disposition devenant l'article 7.1 est actuellement source de confusion.

En effet:

- l'article 7.1 actuel énonce des principes généraux de respect de la réglementation routière ainsi que de précaution et de prudence à l'égard des usagers les plus vulnérables de la voie publique;
- l'article 7.1 ancien, actuellement 7.3, est libellé comme suit : « Il est défendu de gêner la circulation ou de la rendre dangereuse, soit en jetant, déposant, abandonnant ou laissant tomber sur la voie publique des objets, débris ou matières quelconques, soit en y répandant de la fumée ou de la vapeur, soit en y établissant quelque obstacle »;

c'est évidemment cette dernière disposition qui devrait être prise en compte. En tout état de cause, les articles 37.2 et 37.4 de l'arrêté royal constituent des exceptions au principe

1. TOEPASSELIJKE REGLEMENTAIRE BEPALINGEN.

1.1. Artikel 59.12 van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg (hierna het koninklijk besluit genoemd) stelt "De bepalingen van artikel 7.1 gelden niet voor het rijkswacht-, politie- en douanepersoneel wanneer hun opdracht het rechtvaardigt".

Deze bepaling was er uitsluitend op gericht deze diensten in de mogelijkheid te stellen obstakels op de openbare weg aan te brengen, zoals wegversperringen, nadarafsluitingen,

De wijziging en de nieuwe nummering van artikel 7 door het koninklijk besluit van 4 april 2003 ingevolge de invoering van een nieuwe bepaling (artikel 7.1), geeft momenteel aanleiding tot verwarring.

Immers:

- Het huidige artikel 7.1 geeft algemene principes weer inzake de naleving van de wegcode alsook op gebied van voorzichtigheid en voorzorg t.a.v. de meest kwetsbare gebruikers van de openbare weg;
- Het voormalige artikel 7.1, thans 7.3, luidt als volgt: "Het is verboden het verkeer te hinderen of onveilig te maken door voorwerpen, zwerfvuil of stoffen op de openbare weg te werpen, te plaatsen, achter te laten of te laten vallen, hetzij door er rook of stoom te verspreiden, hetzij door er enige belemmering aan te brengen";

Het is vanzelfsprekend deze laatste bepaling die nog steeds in overweging dient te worden genomen. In ieder geval vormen de artikelen 37.2 en 37.4 van het koninklijk besluit

général de l'article 59.12 du même arrêté royal sur lequel ils priment (cf. *infra* points 3.1 et 3.2).

1.2. Le nouvel article 37.5 de l'arrêté royal énonce que le conducteur d'un véhicule prioritaire qui accomplit une mission urgente n'est pas tenu de respecter l'arrêté royal à l'exception des articles suivants :

- 4 (obligation d'obtempérer aux injonctions d'un agent qualifié) ;
- 8.4 (interdiction de faire usage d'un téléphone portable) ;
- 16.4 (obligation d'indiquer un dépassement par la gauche et d'effectuer des vérifications avant de l'entreprendre) ;
- 20 (interdiction de circuler sur les voies ferrées et, dans certaines circonstances, de s'engager sur un passage à niveau) ;
- 24, alinéa 1er, 3° (interdiction d'arrêt et stationnement sur les passages à niveau) ;
- 35 (obligation de porter la ceinture de sécurité) ;
- 36 (obligations de porter casques et vêtements de protection) ;
- 37 (obligations des véhicules prioritaires relatives au feu bleu, à l'avertisseur sonore et au franchissement des feux rouges) ;
- 44.1, alinéas 4 et 5 (obligation d'occuper en priorité les places équipées de ceintures de sécurité et,

uitzonderingen op het algemene principe van artikel 59.12 van hetzelfde koninklijk besluit waarboven zij primeren. (*infra* punten 3.1 et 3.2).

1.2. Het nieuw artikel 37.5 van het koninklijk besluit vermeldt dat de bestuurder van een prioritair voertuig dat een dringende opdracht uitvoert het koninklijk besluit niet hoeft na te leven met uitzondering van de volgende artikelen :

- 4 (verplichting gevolg te geven aan de bevelen van een bevoegd persoon). ;
- 8.4 (verbod gebruik te maken van een draagbare telefoon) ;
- 16.4 (verplichting het links inhalen aan te geven en de verificaties uit te voeren alvorens het te ondernemen) ;
- 20 (verbod van verkeer op de spoorwegen en, in bepaalde omstandigheden, zich op een overweg te begeven) ;
- 24, lid 1, 3° (verbod te laten stilstaan en te laten parkeren op de overwegen) ;
- 35 (verplichting de veiligheidsgordel te dragen) ;
- 36 (verplichtingen valhelmen en beschermende kledingen te dragen) ;
- 37 (verplichtingen van de prioritaire voertuigen betreffende de blauwe knipperlichten, het speciaal geluidstoestel en het voorbijkrijden van het rood licht) ;
- 44.1, lid 4 et 5 - 44.1, lid 4 et 5 (verplichting bij voorrang de plaatsen uitgerust met veiligheidsgordels in te

dans les véhicules destinés au transport de personnes, d'informer quant à l'obligation de porter la ceinture de sécurité)

- 59.1 (obligation de présenter la carte d'identité sur réquisition d'un agent qualifié).

Seules les catégories de conducteurs de véhicules prioritaires suivantes peuvent bénéficier de ce régime de faveur :

- a) l'agent qualifié visé à l'article 3, 1° (personnel du cadre opérationnel de la police fédérale et de la police locale), 5° (gardes champêtres) et 11° (police militaire) de l'arrêté royal ;
- b) le conducteur d'un véhicule d'intervention médicale urgente ;
- c) le conducteur d'un véhicule des services d'incendie ;
- d) le conducteur d'un véhicule de la Protection civile ;
- e) le conducteur d'un véhicule du service de sécurité des chemins de fer ;
- f) le conducteur d'un véhicule de secours d'Infrabel ;
- g) le conducteur d'un véhicule de secours en cas d'incident grave causé par l'eau, le gaz, l'électricité ou des substances radioactives ;
- h) le conducteur du Service d'enlèvement et de destruction d'engins explosifs (SEDEE) de la Défense, en intervention urgente.

nemen en, in de voertuigen bestemd voor het vervoer van personen, de verplichting om de veiligheidsgordel te dragen mee te delen)

- 59.1 (verplichting de identiteitskaart te vertonen op elk door een bevoegd persoon gedaan verzoek).

Enkel de volgende categoriën van bestuurders van prioritaire voertuigen kunnen van dit gunstregime genieten :

- a) een bevoegde persoon bedoeld in artikel 3, 1° (het personeel van het operationele kader van de federale en de lokale politie), 5°(veldwachters) en 11°(militaire politie) van het koninklijk besluit;
- b) een bestuurder van een voertuig voor dringende medische hulpverlening;
- c) een bestuurder van een brandweervoertuig;
- d) een bestuurder van een voertuig van de Civiele Bescherming;
- e) een bestuurder van een voertuig van de veiligheidsdienst van de spoorwegen;
- f) een bestuurder van een voertuig voor hulpverlening van Infrabel;
- g) een bestuurder van een voertuig voor hulpverlening bij een ernstig incident veroorzaakt door water, gas, elektriciteit of radioactieve stoffen;
- h) een bestuurder van de Dienst Opruiming en Vernietiging van Explosieven (DOVO) van Defensie, bij dringende ingrepen.

1.3. Les articles 37.1 à 3 de l'arrêté royal précisent l'équipement dont les véhicules doivent être munis pour être considérés comme prioritaires et les conditions d'utilisation de cet équipement pour l'exécution des missions.

1.4. L'article 37.4 de l'arrêté royal fixe les conditions dans lesquelles un véhicule prioritaire peut franchir un feu rouge.

2. CHAMP D'APPLICATION.

La présente circulaire concerne l'usage de tous les véhicules prioritaires, tels que les ambulances, les véhicules des corps de pompiers ou les véhicules de police banalisés ou non.

Après concertation avec les représentants des polices fédérale et locale, il peut être considéré que les présentes directives s'appliquent par analogie à tous les conducteurs, dans le cadre de leur formation à la conduite d'un véhicule prioritaire sur la voie publique, organisée par le Groupe de circulation de l'École de la police fédérale ou par une école de police provinciale agréée et exécutée par un enseignant rattaché à cette école, compte tenu du fait que ceux-ci sont alors dans l'exercice de leur mission (urgente).

3. PRINCIPES DE CONSTATATION ET DE POURSUITE.

3.1. Dépassements de la Vitesse autorisée.

L'article 37.2 de l'arrêté royal prescrit l'utilisation des feux bleus clignotants lorsque les véhicules prioritaires accomplissent une mission urgente ou une autre mission, uniquement lorsque la nature de la mission le justifie.

1.3. De artikelen 37.1 tot 3 van het koninklijk besluit omschrijven de uitrusting waarover de voertuigen dienen te beschikken om als prioritair te worden beschouwd alsmede de voorwaarden voor het gebruik van deze uitrusting bij de uitoefening van de opdrachten.

1.4. Artikel 37.4 van het koninklijk besluit bepaalt de voorwaarden waarop een prioritair voertuig een rood licht mag voorbijrijden.

2. TOEPASSINGSVELD.

Deze omzendbrief heeft betrekking op het gebruik van alle prioritaire voertuigen, zoals ziekenwagens, brandweerwagens of de burger- en andere auto's van de politie.

Na overleg met de vertegenwoordigers van de Federale en Lokale Politie, kan worden aangenomen dat deze richtlijnen naar analogie van toepassing zijn op de bestuurders in het kader van hun opleiding tot het besturen van een prioritair voertuig op de openbare weg, georganiseerd door de Groep Verkeer van de Federale Politieschool of door een erkende provinciale politieschool en uitgevoerd door docenten verbonden aan deze school, rekening houdend met het feit dat zij zich, alsdan, bevinden in de uitvoering van (dringende) opdracht.

3. PRINCIPES INZAKE VASTSTELLING EN VERVOLGING.

3.1. Overschrijding van de maximaal toegelaten snelheid.

Artikel 37.2 van het koninklijk besluit schrijft het gebruik van de blauwe knipperlichten voor wanneer de prioritaire voertuigen een dringende of een andere opdracht uitvoeren, enkel wanneer de aard van de opdracht het rechtvaardigt.

Dès lors :

- Lorsque les feux bleus clignotants sont visibles sur la photographie, il peut être présumé que l'infraction a été commise dans le cadre d'une mission.

En tout état de cause, un procès-verbal sera dressé et transmis au parquet de police compétent.

Pour les infractions de vitesse uniquement, la procédure d'envoi du procès-verbal original au parquet peut être remplacée par l'envoi mensuel, par le CRT, au moyen d'un courrier électronique, d'un tableau (type Excel) reprenant le numéro de procès-verbal, le lieu et la date de l'infraction, la Zone de police, la vitesse maximale autorisée et la vitesse mesurée. Dans ce cas, le procès-verbal de l'infraction doit être dressé mais pas imprimé.

Le procureur du Roi classera le procès-verbal sans suite sauf s'il révèle une situation abusive.

- Lorsque les feux bleus clignotants ne sont pas visibles sur la photographie, un formulaire standard sera envoyé par le service de police qui a procédé à la constatation au chef de corps du policier contrevenant.

Ce chef de corps certifiera si l'infraction a été commise ou non dans le cadre d'une mission urgente ou assimilée prévue à l'article 59.13 de l'arrêté royal.

Ce formulaire sera renvoyé dans les 10 jours au service de police qui le transmettra accompagné du procès-verbal au parquet de police compétent (voir annexe).

Derhalve:

- Wanneer de blauwe knipperlichten zichtbaar zijn op de foto, kan worden aangenomen dat de overtreding werd gepleegd in het raam van een opdracht.

In ieder geval zal een proces-verbaal worden opgesteld dat aan het bevoegde politieparket zal worden overgemaakt.

De procedure waarbij het oorspronkelijke proces-verbaal naar het parket wordt verzonden, kan uitsluitend voor snelheidsinbreuken worden vervangen door de maandelijkse verzending door het regionaal verwerkingscentrum (RVC) van een e-mail met een exceltabel met vermelding van het PV-nummer, de plaats en de datum van de inbreuk, de politiezone en de maximaal toegelaten en gemeten snelheid. In dit geval moet het proces-verbaal van de inbreuk worden opgesteld, maar niet afgedrukt.

De procureur des Konings zal het proces-verbaal zonder gevolg klasseren behoudens wanneer hij een onregelmatigheid vaststelt.

- Wanneer de blauwe knipperlichten niet zichtbaar zijn op de foto, stuurt de politiedienst die de vaststelling heeft gedaan een standaardformulier aan de korpschef van de politieagent die de overtreding heeft begaan.

Deze korpschef bevestigt of de inbreuk al dan niet werd gepleegd in het raam van een dringende of daarmee gelijkgestelde opdracht overeenkomstig artikel 59.13 van het koninklijk besluit.

Dit formulier (zie bijlage) wordt binnen de 10 dagen verstuurd aan de politiedienst die het, samen met het proces-verbaal, zal overmaken aan het bevoegde politieparket.

Le procureur du Roi :

- classera le procès-verbal sans suite s'il se vérifie que la conduite relève de l'article 59.13;
- dans le cas contraire, il procédera conformément aux directives de la circulaire COL 11/2006 du 31 mars 2006.

3.2. Franchissement du feu rouge.

L'article 37.4 détermine les conditions dans lesquelles un véhicule prioritaire (en mission urgente) peut franchir un feu rouge à savoir :

- en utilisant l'avertisseur sonore spécial ;
- à vitesse modérée ;
- à la condition qu'il n'en résulte pas de danger pour les autres usagers.

Ces conditions sont cumulatives.

Un procès-verbal sera établi dans tous les cas, dont la suite (classement, transaction, poursuite) sera appréciée par le procureur du Roi compétent en fonction des circonstances de la cause.

Il y a lieu de tenir compte de la considération suivante : l'obligation de ne poursuivre sa route que s'il n'en résulte pas de danger pour les autres usagers, implique que le conducteur du véhicule prioritaire s'assure que les usagers « ordinaires » qui ont approché ou franchi le carrefour sous le couvert du feu vert, ont la possibilité de laisser passer le véhicule prioritaire.

De procureur des Konings:

- classeert het proces-verbaal zonder gevolg indien inderdaad blijkt dat het besturen onder de toepassing van artikel 59.13 valt;
- zoniet zal hij handelen overeenkomstig de richtlijnen vervat in omzendbrief COL 11/2006 van 31 maart 2006.

3.2. Het voorbijrijden van een rood licht.

Artikel 37.4 bepaalt de voorwaarden waarop een prioritair voertuig (in dringende opdracht) een rood licht mag voorbijrijden, namelijk:

- wanneer het speciaal geluidstoestel wordt gebruikt;
- met een gematigde snelheid;
- op voorwaarde dat zulks geen gevaar oplevert voor de andere weggebruikers.

Deze voorwaarden zijn cumulatief.

In alle gevallen dient een proces-verbaal te worden opgesteld. De bevoegde procureur des Konings zal, al naargelang de omstandigheden van de zaak, oordelen over het gevolg (sepot, minnelijke schikking, vervolging) dat hieraan dient te worden gegeven.

Er dient rekening te worden gehouden met de volgende overweging: de verplichting dat de weg enkel mag worden voortgezet indien dit de andere gebruikers niet in gevaar brengt, impliceert dat de bestuurder van het prioritaire voertuig zich ervan dient te vergewissen dat de "gewone" weggebruikers die zich op het kruispunt bevinden of dit hebben overgestoken bij groen licht, de mogelijkheid hebben om het prioritaire voertuig voorbij te laten rijden.

4. ENTREE EN VIGUEUR.

Cette circulaire entre en vigueur à la date de sa diffusion.

4. INWERKINGTREDING.

Deze omzendbrief treedt in werking op datum van zijn verspreiding

Bruxelles, le 21 janvier 2021

Brussel, 21 januari 2021

Le procureur général près la cour d'appel à
Bruxelles, Président du Collège des procureurs
généraux,

De procureur-generaal bij het hof van beroep
te Brussel, Voorzitter van het College van
Procureurs-generaal,

Johan DELMULLE

Le procureur général près la cour d'appel à
Mons,

De procureur-generaal bij het hof van beroep
te Bergen,

Ignacio de la SERNA

Le procureur général près la cour d'appel à
Anvers,

De procureur-generaal bij het hof van beroep
te Antwerpen,

Patrick VANDENBRUWAENE

Le procureur général près la cour d'appel à
Liège,

De procureur-generaal bij het hof van beroep
te Luik,

Christian DE VALKENEER

Le procureur général près la cour d'appel à
Gand,

De procureur-generaal bij het hof van beroep
te Gent,

Erwin DERNICOURT
